Nr. 73 Koźmin, środa dnia 12 września 1923 r. Rok 36

ORĘDOWNIK URZĘDOWY
POWIATU KOŹMIŃSKIEGO

Przedpłata: miesięcznie **3200** mkp. | Wychodzi w środy i soboty | Ogłoszenia: mm 1-łam. 500 mkp.

Dział urzędowy

Nr. 333. **Rozporządzenie w przedmiocie zmian ordynacji opłat dla położnych.**

Na podstawie § 1 pruskiej ustawy z dnia 10-go maja 1908 r. dotyczącej opłat dla położnych (Zbiór ustaw pruskach strona 103) zmienia się ordynację opłat dla położnych z dnia 3 marca 1923 r. (Dz. Urz. Woj. Pozn. nr. 9 poz. 158) jak następuje:

Art. 1.

1. Od osób rzeczywiście niezamożnych lub od gminnych związków ubogich pobiera się najniższą opłatę również gdy zapłata następuje z funduszów państwa lub z środków fundacji dobroczynnych albo ustawowych instytucji dla przymusowych ubezpieczeń na wypadek choroby. Do pobierania wyższej opłaty upoważnione są jednak położne na podstawie szczególnie długiej i trudnej czynności.

2. We wszystkich innych wypadkach zależy wysokość opłaty w granicach tej ordynacji od czasu i rodzaju czynności a także od położenia majątkowego klijenta.

Art. 2.

Od niżej podanych czynności pobiera się w tysiącach marek:

1. Za pomoc przy normalnym porodzie trwającym do 3 godzin . . . . . 75—300
   za każdą dalszą godziną . . . . 15—30
   w nocy za jedno i drugie podwójnie
2. Za pomoc przy porodzeniu bliźniąt porodach nieprawidłowych przy porodach zawikłanych krwiotokiem i tegoż następstwami lub rzucawką porodową, oddzielaniem ręcznem łożyska albo utrudliwem cuceniem omdlałego płodu podwyższa się należytość pod nr. 1 na 112½—300
3. Przy porodach przy których przywołanie lekarza jest konieczne, podwyższa się zapłata wymieniona pod nr. 1 i 2 o 17. 5.
4. Za pomoc przy poronieniu, porodach niewczesnych i przedwczesnych tak samo za odbieranie zaśniadu za czas od 3-ch godzin . . . . . 45—180
   każdą dalszą godzinę wynagradza się 15—30
5. Za każde dalsze obowiązkowe odwiedziny położnicy, włącznie zbadania i wszelkie czynności, jak przepłukanie, podanie lewatyw, cewnikowanie, oraz kąpanie noworodka i przewinięcie wynagradza się każdą rozpoczętą godzinę za dnia . . . . . 7. 5.—22. 5,
   w nocy podwójnie
6. Za wszelkie nieobowiązkowe odwiedziny na życzenie położnicy lub jej otoczenia włącznie wszelkich badań i czynność każda rozpoczęta godzina . 15—30
   w nocy podwójnie
7. Za całodzienne pielęgnowanie poza czasem porodu (włącznie wizyty) . 30—75
   w nocy . . . . 45—90
   za dzień i noc razem . . . 60—120
8. Za poradę w mieszkaniu położnej za dnia . . . . . 7. 5.—22. 5.
   w nocy podwójnie
9. Za badanie w mieszkaniu położnicy włącznie porady za dnia . . . 15—30
10. Za świadectwa piśmienne prócz wynagrodzenia za badanie lub wizytu 7. 5.—22. 5.

Na mocy niniejszych przepisów liczy się noc od kwietnia do września, od godziny 10 wieczorem do 7 rana, w dalszych miesiącach od 9-tej wieczorem do 8 rana.

Przy wykonywaniu czynności w miejscowościach odległych od mieszkania położnej ponad 1 kilometra ma położna prawo domagać się powózki (dorożki) lub też wykładów rzeczywistych za użytą dorożkę albo wynagrodzenia 3.75 za każdy kilometr i to licząc osobno tam i z powrotem w razie użycia kolei wynagradza się II klasę, tak samo zwraca się koszta podróży tramwajem. Za wykłady w postaci środków dezynfekcyjnych i materjału opatrunkowego należy się położnej odszkodowanie. o ile środków tych nie odebrała z funduszów publicznych.

Art. 3.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem jego ogłoszenia. — L. dz. 9718/23 VII. —

Poznań, dnia 17 sierpnia 1923 r.

Wojewoda, (—) Bniński.

Powyższa podaję do publicznej wiadomości.

— L. dz. 1340/23 W. P. I. —

Koźmin, dnia 7 września 1923 r.

Starosta, w z. Andrzejczak.

Nr. 334. Na podstawie zarządzenia Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 grudnia 1922 r. w sprawie osób narodowości niepolskiej i nieposiadających obywatelstwa polskiego przybyłych do Polski w drodze nielegalnego przekroczenia granicy wschodniej po dniu 12. X. 1920 r. podaję do wiadomości co następuje:

1) Osoby narodowości niepolskiej, nieposiadające obywatelstwa polskiego, przybyłe do Polski w drodze nielegalnego przekroczenia granicy od strony Rosji i Ukrainy po dniu 12 X.1920 r., które po myśli wydanych poprzednio zarządzeń korzystałych dotychczas z przywileju czasowego pobytu w Polsce, pod warunkiem poczynienia starań i przygotowania do dalszej emigracji, a które do chwili obecnej pozostają w Polsce, nie wykorzystawszy udzielonego im dobrodziejstwa

gościnności w celu wyjazdu do innych Państw i krajów, będących celem emigrancji obowiązane są w terminie ostatecznym do dnia 26 września 1923 r. opuścić granicę Rzeczypospolitej Polskiej.

2) Osoby w mowie będące, które przekroczą termin ustalony w p. I. ulegną przymusowemu wydaleniu z granic Państwą.

3) Zarządzenie niniejsze nie dotyczy emigrantów politycz z Rosji i Ukrainy, będących w posiadaniu dokumentów stwierdzających, wystawionych przez upoważnione władze polskie, którzy nadal mają prawo korzystać z przyznanego im prawa azylu.

4) W związku z powyższem paszporty na wyjazd z polski wystawione osobom, o których mowa w punktcie 1-ym dla umożliwienia im dalszej podróży zagranicę, a niewykorzystane do dnia 26 września 1923 r., nadal prolongowane nie będą po upływie tego terminu tracą moc dokumentu i podlegają zwrotowi do urzędu starościńskiego. Także paszporty osób przybyłych do Polski przed 12. X 1920 r., a wystawione przed dniem 26 września 1923 r. po terminie tym tracą również swą moc i winne być wymienione na nowe.

— L. dz. 3763/23 St. III. —

Koźmin, dnia 8 września 1923 r.

Starosta
w zast. Andrzejczak.

Nr. 335. **Rozporządzenie**

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 10 listopada 1922 r. w sprawie przydziału w Województwie Poznańskim i Pomorskiem drewna opałowego z lasów państwowych ubogim i szkołom w okresie zimowym.

Na mocy art. 2. ustawy z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. Ust. nr. 30, poz. 247) postanawiam, co następuje:

§ 1.

Celem przyjścia z pomocą ludności ubogiej w zaopatrzeniu się w opał na okres zimowy upoważniam Nadleśnictwa państwowe do sprzedaży z wolnej ręki drewna opałowego po cenach $^1/_4$ taksy z doliczeniem rzeczywistych kosztów wyróbki w ilości 2—4 mp, pieńków w wyjątkowych wypadkach wałków lub odpowiadającą powyższym sortymentom ilości gałęzi na rodzinę względnie ognisko.

§ 2.

Drewno wymienione w § 1 należy przydzielać ubogim oraz inwalidom, którzy utracili 50 % i więcej zdolności do pracy i prócz renty nie posiadają żadnych innych środków utrzymania, mieszkających przedewszstkiem w gminach, które nie mają własnych lasów a leżą w pobliżu lasów państwowych.

§ 3.

Szkołom mogą nadleśnictwa sprzedawać na okres zimowy drewno opałowe z wolnej ręki w ilości 2 mp. na salę do nauki (klasę) po cenach licytacyjnych.

§ 4.

Drewna zakupiono w myśl § 1, 2 i 3 nie wolno odbiorcom odstępować ani sprzedawać osobom innym pod karą utraty prawa do dalszego nabywania drewna ulgowego.

§ 5.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Z dniem tym traci swą moc obowiązującą rozporządzenie Ministra byłej Dzielnicy Pruskiej z dnia 9 września 1921 w sprawie przydzielenia drewna opałowego z lasów państwowych osobom niezamożnym i szkołom (Dz. Urz. Ministr. b. dz. pr. nr. 28. poz. 186) oraz wszelkie inne wydane w tym przedmiocie zarządzenia. — L. dz. 5. d. 5109/22 —

Poznań, dnia 20 listopada 1922 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych.
(—) Raczyński.

Powyższe podaję do publizznej wiadomości z nadmienieniem, iż rozporządzenie to obowiązuje nadał w Województwie Poznańskim i Pomorskim.

Rozporządzenie Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 13 kwietnia 1923 r. zamieszczone w Nr. 54. Dz. U. Rz. Polskiej pod pozycją 379 w przedmiocie dostarczenia drzewa opałowego instytucjom tudzież osobom uprawnionym na rok 1923/24 nie dotyczy Województwa Poznańskiego i Pomorskiego i tutaj nie obowiązują. — L. dz. 3484/23. St. 1. —

Koźmin, dnia 5 września 1923 r.

Starosta.
w z. Andrzejczak.

Nr. 336. **W sprawie naprawiania dróg i mostów.**

Powołując się na rozporządzenie z dnia 14 marca 1901 r. ogłoszone w numerze 13 Orędownika powiatowegn wzywam gminy dwory i posiedzicieli gruntów w powiecie, obowiązanych do utrzymania dróg, aby potrzebne reperacje dróg, czyszczenia rowów i obsadzenie dróg publicznych drzewkami o ile możności zaras podjęli i starali się o to, by pracę tę aż do 15 października b. r. były zupełnie wykończone.

Panów Komisarzy Obwodowych i Burmistrzów w powiecie proszę, aby prawidłowe wykonanie reperacji dróg w porozumieniu z posterunkami policji Państwowej troskiiwie dopilnowali i mi do 20 października b. r. donieśli, czy wyżej wymienione prace zostały wykonane a które jeszcze zalegają.

— L. dz. 3618/23 St. I. —

Koźmin, dnia 5 września 1923.

Starosta, w z. Andrzejczak.

Nr. 337. Następująca osoba z powiatu tutejszego zamierza się na stałe wyprowadzić do Niemiec:

Eryk Langner, urzędnik gospodarczy z Kaczejgórki.

Osoby i urzędy, mające jakiekolwiek pretensje do powyższej osoby, zechcą się w przeciągu 6 dni w tutajszem Starostwie pokój nr. 3 zgłosić.

Koźmin, dnia 10 września 1923 r.

Starosta, w z. Andrzejczak.

Obwieszczenia innych władz.

Nr. 338. Wakacje jesienne zaczynają się na ogół 15 t. m. i trwają cztery tygodnie. Które gminy jednakowoż życzą sobie czy to dla zaoszczędzenia opału czy też dla wybierania buraków mieć wakacje w czasie późniejszym, winny mnie o tem zawiadomić przez kierownika szkoły do przyszłej soboty; to starczy.

Koźmin, dnia 10 września 1923 r.

Inspektor szkolny, Chojecki.

Dział nieurzędowy

Wiadomości pozamiejscowe

Miejska Górka. Baczność Powstańcy i Wojacy Koźmina i okolicy! W niedzielę dnia 23 b. m. obchodzi tutejsze Tow. Powstańców i Wojaków uroczystość poświęcenia swego sztandaru.

Na odbytem Nadzwyczajnem Walnem Zebraniu w dniu 7 b. m. wyrażone jednogłośnie życzenie,ażeby na tę uroczystość przedewszystkiem zaprosić druchów z Koźmina, Sremu, Jarocina i Kurnika z któremi tut. członkowie wspólnie na froncie tutejszym walczyli, a przedewszystkiem stali w obronie miasta naszego.

To też zapraszając niniejszem wszystkich odnośnych bohaterów z Koźmina i okolicy, jesteśmy w tej błogiej nadziei, że tak jak ongiś w styczniu 1919 r. przybyliście nam na pomoc w obronie miasta naszego,

tak samo i teraz przybędziecie gdzie obchodzić będziemy tak wzniosłą uroczystość.

Przybądzcie do nas obrońcy miasta naszego my będziemy Wam radzi!!! odświeżemy przytej okazji wspomnienia z owych pięknych chwil kiedyście w miasteczku naszem przebywali, lecz niestety nie brakło także i chwil smutnych albowiem utraciliście tutaj kilka Waszych współtowarzyszy którzy w obronie miasta naszego oddali swe życie. Cześć ich pamięci.

W nadzieji że sprawicie Miejskiej Górce tą radość i wszyscy przybędziecie, załączamy powstańcze pozdrowienie „Wolność“ życzliwy współpowstaniec.

Warszawa. (Bezczelne napady bandytów.) Wczoraj w godzinach południowych przybyła do Warszawy niejaka Marya Olejniczak, mężatka z Katowic i udała się na ulicę Ś-to Krzyską, celem zakupienia dla męża ubrania. Mąż jej, spotkawszy w tym czasie swoich kolegów z wojska, oddalił się z nimi na śniadanie do poblizkiej kawiarni. Pozostawiona Olejniczak, wypełniała sobie czas, oglądając wystawy w oczekiwaniu na męża. W trakcie tego przystąpił do niej młody, około 20 lat, i dowiedziawszy się, że chce kupić garnitur męzki, oświadczył, że może go sprzedać w swoim magazynie. Olejniczak, nie podejrzywając nic złego, udała się na ul Bagno gdzie „kupiec“ zaprowadził ją do piwnicy. Tam czekało jeszcze dwóch mężczyzn Wszyscy trzej rzucili się na O., obezwładnili i powalili, zdarłszy suknię, usiłowali dopuścić się na niej gwałtu, przyczem chcąc zmusić ją do milczenia okładali ją pięściami po głowie i twarzy. W końcu złoczyńcy spłoszeni rozpaczliwemi wołaniami katowanej ofiary, porzucili ją zrabowawszy jednakże uprzednio gotówkę marek 1 500 000, które miała w ręcznej torebce. Jednego ze sprawców, w osobie Joska Dawida Wolfa, lat 20, z zawodu tragarza udało się funkcyonaryuszom urzędu śledczego schwytać.

Podobny wybadek zdarzył się w Kobryniu, na ul. Kolejowej, gdzie pięciu uzbrojonych w rewolwery bandytów napadło na sanitaryuszkę szpitala wojskowego w Brześciu nad Bugiem, Maryę K., którą silnem uderzeniem w głowę pozbawili przytomności, zrabowali gotówkę. wreszcie zgwałciwszy, zbiegli.

Na skutek zarządzonej obławy schwytano dwóch sprawców napadu. Są to: Romuald Grudziński z Brześcia i Fiszel Orliński, z których pierwszy podczas konfrontacyi został poznan jako współuczestnik napadu.

Kraków. Męża w prawy bok, żonę w łopatkę. Adam Wójcik, lat 34, został przytrzymanym, ponieważ będąc w stanie podpitym, wszczął sprzeczkę z małżonkami Feliksami Krupińskimi w trakcie której zranił nożem Feliksa Krupińskiego w prawy bok, żonę zaś tego ugodził nożem w łopatkę.

— Jak można zaopatrzyć się w boa. Do składu futer Gustawa Riosera przy ul. Mikołajskiej l. 4 przyszły dwie elegancko ubrane kobiety, które zarządały okazania im futer i w czasie oglądania tychże skradły 2 boa „Krzyżaki“, wartości 7 miljonów marek. poczem wyszły, nic nie kupiwszy.

Rozmaitości

Konkurs samolotów bez motorów. Nowy Targ. Przybyło z pośród samolotów, mających wziąć udział w konkursie lotniczym 6 samolotów już zremontowanych do startu. Uczestnicy przygotowują się do wypróbowania szybowców. Dnia 24-go ub. m. dokonała pierwszej próby sekcja lotnicza koła mechaników studentów Politechniki Warszawskiej. Pilot p. Karpiński startował trzy razy. Pierwszy raz przy wietrze 8 mtr. na sek. lot wynosił 68 sek., następnie przy wietrze 5 mtr. na sek. 24 sek., wreszcie przy wietrze również 5 mtr. na sek. lot trwał 37 sek. Wylądowanie było wzorowe. Przy pierwszych próbach wzlotu został pobity rekord czeski, podczas którego dokonano wzlotów, trwających zaledwie parę sekund. W następnych dniach wzloty nie odbyły się dla nieprzychylnego wiatru. Na miejsce wzlotów wyjeżdża jutro pułkownik Łosowski, kierownik centralnych zakładów lotniczych. Zapowiedziane są liczne wycieczki młodzieży szkolnej z Nowego Targu. Wzloty rozpoczęły się dnia 31-go sierpnia. W tym dniu przybyli zaproszeni członkowie jury.

Śmierć złota. Prace prowadzona obecnie w laboratorjach chemicznych wiodą, jak się zdaje, wprost do celu, który był marzeniem alchemików średniowiecznych: do sztucznej fabrykacji złota. Należy przypuszczać, że prędzej czy później za lat 2, 4, 8, 10, fabrykacja złota będzie faktem dokonanym. A ta chwila będzie śmiercią złota, którego miejsce zajmie rapium, które obecnie już jest niejako królem metalów.

A gdy przy pomocy helium, chemicy zdołają istotnie wytwarzać sztuczne złoto, to zajdzie ono, rzecz prosta, do rzędu niższych małocenionych metalów i zapewne dzieci nasze dziwić się będą głupocie epoki, która bogactwo narodu określała nie według bogactw naturalnych i potęgi produkcji, ale według ilości marnego złota, spoczywającego w kasach.

Coś dla historyków i niehistoryków.

Armenja tworzyła kiedyś wielkie państwo pomiędzy morzem Czarnem a Kaspijskiem. Z jej gór (największą jest Ararat, na której po potopie stanął Korab Noego), wypływają rzeki Eufrat, Tygrys i Araxes (Aras). Armenia minor przeszło w 63 r. przed Chr. pod panowanie rzymskie, a Armenia major w r. 5 przed Chr. — Do wojny wrzechświatowej 1914 r. była Armenja podzielona pomiędzy Rosję, Persję i Turcję. Po wojnie zaczyna się tworzyć nowe niepodległe państwo Ormiańskie.

Aspadana, niegdyś wielkie miasto w Persji; zburzone 1772 r. po Chr. przez Afganów leży w gruzach: dziś nosi nazwę Ispahan.

Assyrja, obszerny kraj w starożytności nad rzeką Tygrem, który odegrał wielką rolę w dziejach ludzkości. Dziś na mapach widzimy na tym obszarze oznaczony Kurdystan.

Ateny, stolica starożytnej Grecji, jest także stolicą Grecji nowożytnej.

Atropatene jest północno-zachodnia część Persji tworząca dziś prowincją perską Aserbeidczan.

Augusta Rauracorum jest wsią August pod Bazylcą w Szwajcarji.

Augusta Taurinorum jest miasto Turyu we Włoszech.

Augusta Trewirorum jest miasto Trewir w pow. Nadreńskiej.

Augusta Windelicorum to miast Augsburg w Bawarji.

Babilon, ongi wielkie miasto po obustronach Eufratu, stolica Babilonji, było w czworobok zbudowane i miało 12 mil. w obwodzie otoczone było 100 łokci wysokim murem, w którym się znajdowało 100 bram. W zachodniej części miasta wznosiła się świątynia Bela (wieża Babel) a w wschodniej części wiszące ogrody Semiramidy. Za czasów greckiego Króla Pauzaujasza (476 przed Chr.) było już w gruzach. Olbrzymie te ruiny leżą opodal wsi Hilla.

Babilonja, starożytne państwo w Azji założone w dolnej części Eufratu, które słynęło ze swej

wielkiej kultury, zostało wedle biblji — założone przez Nimroda, potomka Noego. Obecnie stoji pod zarządem Turcji.

B a e t i k a, tworzyła południową część Hiszpanji.

B a e t i s, zwano w starożytności rzekę hiszpańską Gwadalquiwir.

B a l e a r y (wyspy procowników, walczących procą) tworzą grupę wysp hiszpańskich w morzu Srodziemnem, z których największe Malorka i Menorka.

B a s t a r n a e, lud zamieszkujący w Karpatach, przypuszczalnie pochodzenia germańskiego.

B i b r a c t e (później Augusto dunum,) obecnie miasto Autun w Francji.

B t y n i a była prowincją w północnej Małej Azji nad morzem Czarnem i nad Proponydą czyli morzem Marmora, zgórami Olympu i z greckiemi miastami Chalcedon Heraklea i inne. Później tworzyła królestwo ze stolicą Nikomedją, (330 r. przed Chr.) znowu niezależne, nakoniec prowincją rzymską. Dziś należy do tureckich posiadłości.

B o r y s t e n e s dawna nazwa Dniepru.

Ofiary i pokwitowania

Składki na pogorzelców w Gałązkach złożył: Walenty Gabryel Białydwór 300 000— marek.

Dr. Wyszyńska, skarbniczka.

Koźmin, dnia 4 września 1923 r.

Za nadesłane nam życzenia w dzień ślubu naszego składamy wszystkim na tej drodze

serdeczne Bóg zapłać

Fr. Schrammek z żoną

Sapieżyn, w wrześniu 1923 r.

Uczciwa dziewczyna

która umie gotować może się zgłosić

J. Kraszewska, Koźmin

(Wyd. Orędownika)

Ostrzeżenie!

Ostrzega się przed kupnem tartaku należącego się do p. **Karola Reimanna w Borku.** Urządzenie tartaku sprzedał mnie p. Karól Reimann, do którego roszczy sobie pretensje w drodze sądowej.

Franciszek Muszyński

Poznań, dnia 9 września 1923 r.

Zapisujcie Orędownik powiatu Koźmińskiego

NOWA DROGERJA
KOŹMIN Wlkp.
RYNEK
TEL. 86

poleca	empfiehlt
PRAWDZIWY KAMYSZEK	**ECHTEN BLAUSTEIN**
do pszenicy zaprawiania	zum Weizen einbeizen
98%	**98%**
Skora, rzetelna i fachowa obsługa	Flotte, reelle u. fachmännische Bedienung



Zakład Graficzny Koźmin

Telefon 34 **Leon Goldbek** Telefon 34

Wykonuje wszelkie prace w zakres drukarstwa wchodzące

jako to:

Sprawozdania roczne — zaproszenia ślubne — listy kupieckie — karty polecające — pocztówki — bilanse — tabele — plakaty — koperty — katalogi — broszury i t. d. i t. d.

INTROLIGATORNIA

poleca się

do wykonywania wszelkich prac w zakres introligatorstwa wchodzących

Zakład Graficzny Leona Goldbeka w Koźminie.

Książki szkolne

zeszyty, piórka, atrament, tablice, rysiki, gąbki i t. d. i t. d.

poleca

Księgarnia J. Kraszewska

(Wydawnictwo Orędownika) Koźmin,

Nakładem i drukiem Leona Goldbeka w Koźminie.

Odpowiedzialność: Dział urzedowy Starostwo. Dział nieurzędowy Leon Goldbek w Koźminie. Telefon 34